

Epidemiologie kolorektálního karcinomu v České republice

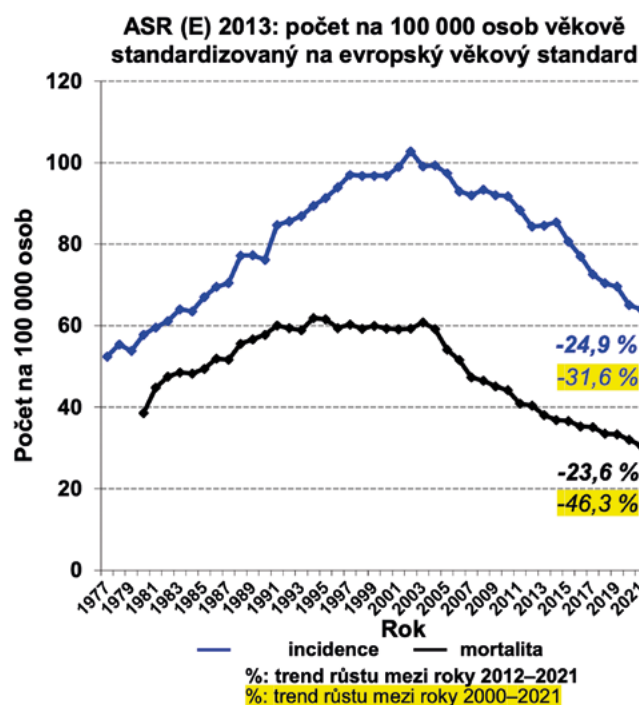
V rámci mezinárodního srovnání zaujímá Česká republika 14. místo v incidenci a 20. místo v mortalitě na kolorektální karcinom v Evropě za rok 2020 (3). Podle aktuálních údajů Národního onkologického registru v ČR (NOR) dosáhla v roce 2021 incidence tohoto onemocnění 67,7 nových případů na 100 tisíc obyvatel (což představuje přibližně 7,4 tisíce nových případů ročně), přičemž téměř polovina pacientů s touto diagnózou každoročně umírá (31,9 úmrtí na 100 tisíc obyvatel), což představuje okolo 3,4 tisíce úmrtí ročně (3). Odhadovaná prevalence do 5 let od diagnózy kolorektálního karcinomu byla pro rok 2018 v České republice 58 293 osob. Epidemiologický vývoj kolorektálního karcinomu v České republice dosahuje příznivých hodnot. Za posledních 20 let pozorujeme pokles v incidenci o 31,6 % a v mortalitě o 46,3 % (Obr. 1). Za poslední dekádu došlo v České republice také k významnému poklesu mortality v rámci evropského srovnání (60,7/100 000 obyvatel v roce 2000 a 37,8/100 000 v roce 2015).

Screening kolorektálního karcinomu

Screening KRK má zásadní význam pro snižování populační zátěže tímto onemocněním, jelikož jeho cílem je včasné odhalení přednárodových lézí a efektivní léčba časného kolorektálního karcinomu (4). Screening KRK efektivně snižuje mortalitu a incidenci tohoto onemocnění u dospělých jedinců starších 50 let s průměrným rizikem KRK. Redukce incidence kolorektálního karcinomu se pohybuje od 39 % do 60 % a redukce mortality je udávána kolem 55–80 % ve srovnání s žádným screeningem (5). Klíčovým ukazatelem efektivního screeningového programu je dostatečná míra účasti cílové populace na screeningu kolorektálního karcinomu, která odráží přijatelnost screeningového programu v populaci a je přímo spojena s budoucím dopadem programu na populační zátěž kolorektálním karcinomem.

Dle evropských doporučení by se u efektivního screeningového programu měla pohybovat míra pokrytí cílové populace v rozmezí 45–65 % (6). Dle recentních dat z Eurostatu mělo v roce 2022 pouze 8 z 18 zemí Evropské unie pokrytí cílové populace screeningem KRK v 2letém intervalu větší než 50 % (Finsko 77 %, Holandsko 68 %, Švédsko 65 %, Dánsko 61 %, Slovinsko 59 %, Litva 56 %, Estonsko 54 % a Belgie 51 %) (7). Pokrytí cílové populace screeningem KRK pod 20 % bylo pozorováno v Lotyšsku, Německu a Maďarsku (Obr. 2). Česká republika dosáhla v roce 2022 pokrytí cílové populace screeningem KRK v 2letém intervalu kolem 30 %.

Obr. 1. Vývoj incidence a mortality kolorektálního karcinomu v České republice (4)

Obr. 2. Pokrytí cílové populace screeningem kolorektálního karcinomu v roce 2022 ve vybraných evropských zemích

